

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הכותל באמצע.....2
- ב. מקום שנהגו לבנות גויל גזית כפיסין לבינין בונין הכל כמנהג המדינה.....2
- ג. זה נותן ... וזה נותן ... לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם.....3
- ד. וכן בנינה מקום שנהגו לגדור מחייבין אותו.....4
- ה. אבל בבקעה מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו אלא אם רצה כונס לתוך שלו ובונה.....5
- ו. ועושה חזית מבחוץ לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים שלו אם עשו מדעת שניהם ... חזית מכאן ומכאן לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם.....5
- ז. מחיצת הכרם שנפרצה אומר לו גדור חזרה ונפרצה אומר לו גדור.....6
- ח. וכיון דרצו בונין את הכותל בעל כרחו אלמא היזק ראייה שמיה היזק.....7
- ט. אסור לאדם לעמוד בשדה חברו בשעה שהיא עומדת בקמותיה.....8
- י. כותל חצר שנפל מחייבין אותו לבנות עד ד' אמות ... מד' אמות ולמעלה אין מחייבין אותו.....9
- יא. כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר.....9
- יב. אין חולקין את החצר עד שיהא בה ד' אמות לזה וד' אמות לזה.....10
- יג. הא יש בה כדי לזה וכדי לזה חולקין ... במסיפס בעלמא.....11
- יד. החלונות בין מלמעלה בין מלמטה ובין מכנגדן ד' אמות ... כדי שלא יציץ ויראה ... מכנגדן כדי שלא יאפיל.....11
- טו. גג הסמוך לחצר חברו עושין לו מעקה גבוה ד' אמות.....11

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

דף ב.

א. השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הכותל באמצע

אמרו חז"ל היזק ראייה שמיה היזק כו שיבואר להלן, לפיכך, שותפים שחלקו חצר, או שנים שדרים¹ בחצר אחד, יכול אחד מהם לכופף את חבירו לעשות ביניהם מחיצה במקום ובהוצאות של שניהם², שלא יראהו חבירו בשעה שמשתמש בחלקו, ושיעור גובה המחיצה הוא ד' אמות³, שזהו שיעור גובה האדם בראייתו, ואפילו יש מנהג בעיר שלא לעשות, אין הולכין אחריו⁴, ואם שניהם עניים⁵ ואין להם אפילו למחיצה קלה, משתמשים בלא מחיצה⁶, ומ"מ ירחיק כל אחד עצמו בכל מה שאפשר כדי שלא יזיק חבירו בראייה.

ב. מקום שנהגו לבנות גויל גזית כפיסין לבינין בונין הכל כמנהג המדינה

¹ שו"ע ונו"כ חו"מ קנז א

² כתב הרמ"א סין קנד סעיף יג, כותל שבין ראובן לשמעון והכותל של אחד מהם, יכול לסתור כשירצה ואין חבירו יכול לעכב, ופירש הסמ"ע דהיינו שרוצה לסתור לצרכו כותל זה שנבנה משלו, ואח"כ יבנו כותל חדש על הוצאות שניהם, ודייק הנה"מ שם ס"ק יג דהיינו דוקא כשיש לו איזה צורך, כגון שנבנה על מקום שלו לבדו, שאם אין לו שום צורך, כופין על מדת סדום שישאיר הכותל וזה יתן לו חצי מעותיו.

³ וכתב הטור בשם הר"י אלברצלונזי שאם היו דרים בעליות צריך שיהא גבוה משפת רצפת העליה ד' אמות, ולא מצאתי מדוע השמיט בשו"ע הלכה זו,

⁴ רמ"א קנז שם, וכתב הסמ"ע שבמקום דברי היזקו תדיר כזה אין הולכין אחר המנהג.

⁵ רמ"א שם יג ועיי"ש באם אחד עשיר ואחד עני

⁶ כתב הסמ"ע שם ס"ק יא, שאם יכולים מותרים לקבל מן הצדקה לצורך המחיצה, ומשמע דוקא למחיצה קלה, וצ"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בונים המחיצה⁷ כפי שמתרצים ביניהם, או על פי מנהג המדינה⁸, או על פי מומחים, ואם קנו מידם לבנות סוג מסוים של מחיצה, נחלקו הפוסקים אם מועיל⁹.

אם רוצה האחד¹⁰ לכנוס בתוך שלו ולשנות ממנהג המדינה, נחלקו הפוסקים אם יכול השני לעכב¹¹.

ג. זה נותן ... וזה נותן ... לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם

בונים המחיצה¹² על מקום שניהם ועל הוצאות שניהם בשוה¹³, ואין נפקא מינה כמה יש לכל אחד שטח בתצר¹⁴.

⁷ שו"ע ונו"כ שם ד

⁸ וכתב בשו"ע (שם סעיף יג) שאפילו היה כבר מחיצה ביניהם שלא כמנהג המדינה, ונפלה ובאים לחזור ולבנותה, יכול האחד לעכב שלא לבנות אלא כפי המנהג.

⁹ רמ"א שם, ועי' בטור שנחלקו אם זה קנין דברים (עי' במ"ז), וכתב הסמ"ע עפ"י דברי הטור שאם קנו מיניה שמשותף או מתחייב עצמו ליתן כך וכך, מהני לכו"ע, ומשמע בטור שנחלקו גם במקום שאינו יכול לכוף על עצם המחיצה, אלא שקנו מידם לבנות מחיצה אם זה קנין דברים.

¹⁰ רמ"א שם ד

¹¹ וכתב הסמ"ע הטעם לדעת האומרים שיכול לעכב, משום שיכול לומר אני רוצה כותל שאוכל לסמוך עליו, ואפילו אם יאמר שיתן לו רשות לסמוך, יכול לומר אני רוצה במתנות, ובסמ"ע כתב בשם הטור שנחלקו גם כשרוצה לבנות כותל דק יותר, ש"א שיכול לומר שמא יפול ואצטרך לדון עמך בכל פעם, וי"א דכיון שמסיר היוק ראייה אינו יכול לכופו יותר, ועי' חזו"א (ב"ב סימן א סק"ו). ובנה"מ (סק"ג) הביא מדברי הט"ו שהקשה לדעת האומרים שיכול לעכב משום שימוש בכותל, דמאי מעמא הוא, והרי אינו חייב אלא למנוע היוק ראייה, ותירץ דלא מיבעיא באין בו דין חלוקה אלא שנתרצו לחלוק, שיכול לומר לא נתרציתי רק בדרך המנהג כדי שאוכל לסמוך על הכותל, ואפילו כשיש בו דין חלוקה ונתחייבו לחלוק, אפשר שלא חייבו חז"ל במחיצה אלא באופן שלא יפסידו בחלוקה, ואם יכנוס לתוך שלו וזה רוצה לסמוך יצטרך להוציא עוד הוצאות, וסיים הנה"מ שאם קנה כל אחד חצי חצר ודאי שאינו יכול לעכב על חבירו כל שמונע היוק ראייה.

¹² שו"ע ונו"כ שם ג

¹³ ובסימן ג (סק"י) כתב החזו"א שאין האחד יכול לומר אני אבנה חצי הכותל באורך ובנה אתה חצי השני, שאם רוצה שכל אחד יבנה בקרקע שלו יכול השני לומר שאינו רוצה לקצר חצירו כל כך במקום הכותל, ואם על קרקע של שניהם יכול השני לומר שהוא רוצה להשתמש בכל אורך הכותל, עיין שם.

¹⁴ ובמ"ש השו"ע שאע"פ שיש לזה חלק גדול יותר נותנין בשוה, נראה לכאורה דהיינו דוקא במחיצה של היוק ראייה, דקיי"ל על המזיק להרחיק את עצמו ושניהם מזיקים זה לזה, וכמ"ש הפוסקים, אבל בשאר הוצאות החצר ותיקונו, נותן כל אחד לפי חלקו (עי' ערך ש"י סימן קמט סעיף כט), ובבית משותף יש דברים שגובים לפי שטח ויש דברים שגובים לפי יחידות דיור, או לפי נפשות. פתחי חושן חלק ז פרק ד הערה מא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ואם אחד¹⁵ אינו יכול לבנות, יכול השני אם ירצה לכנוס לתוך שלו ולבנות על הוצאותיו, או אם ירצה יבנה על מקום שניהם, ולא יתן לו להשתמש בכותל עד שיתן לו חצי ההוצאות¹⁶.

כותל שבין שני שותפים¹⁷, הרי הוא בחזקת שנבנה על מקום והוצאות שניהם¹⁸, ואם נפל הרי המקום של הכותל והאבנים הם של שניהם, ואפילו נפל לרשותו של אחד, או שפינה כל האבנים לרשותו, וטוען שהבירו מכר או נתן לו חלקו בכותל, אינו נאמן.

ד. וכן בגינה מקום שנהגו לגדור מחייבין אותו

¹⁵ רמ"א שם ואז אין העני יכול להשתמש בכותל, ואינו יכול לתבוע שיבנה באמצע שלכשיוכל ישלם לו חצי ההוצאות ויכול להשתמש בכותל

¹⁶ (וכתב הסמ"ע שיכול העני ליקח וחייבים ליתן לו מן הצדקה כדי להשתתף בהוצאות הבנין), וברמ"א כתב שדינו כבית ועליה, ונראה דהיינו שאינו נותן לו להשתמש בכותל, אבל החזו"א (ב"ב סימן א סק"ה) כתב שמי שבנה יכול להשתמש גם בחצר של השני, וכתב דתליא בפלוגתא דכופין גבי נתקלקל אם יורדין לנכסיו או לא,, ועיי"ש מ"ש להסביר שעבוד השכנים זה לזה. ובמ"ש הרמ"א שנותנים לו מן הצדקה כתב החזו"א דאפשר דהיינו דוקא למי שמתפרנס מן הצדקה שנותנים לו גם סוס לרכוב עליו, אבל למי שאינו מתפרנס מן הצדקה, כשם שאין נותנים לו סוס לרכוב, ה"נ אין נותנים לבנין הכותל, או אפשר שזה בגדר צרכיו ממש, וכל שאין לו לזה נותנים לו מן הצדקה, עיין שם, ולענין נראה דה"ה כשאינו נוטל מן הצדקה, מותר לתת לו מכספי מעשר שלו למנוע היזק ראייה, כשאין לו משלו, וכן בשאר עניני שכנים כשיכול למנוע ריב ומחלוקת בין השכנים ע"י הוצאות, וכ"ש במקום שמן הדין פטור מהוצאה זו, אלא שעושה לפנים משורת הדין כדי למנוע מחלוקת, ואין לך מצוה גדולה מזו ממניעת המחלוקת וכ"ש בין שכנים, והרי מותר לתת כסף מעשר לצרכי מצוה, ואם התירו הפוסקים ליטול מן הצדקה למניעת היזק ראייה בין שכנים, מסתבר דכ"ש כשאינו צריך ליטול אלא שלא ליתן לאחרים, ועי' עוד בפעמוני זהב מ"ש בזה.

¹⁷ שו"ע ונו"כ שם ה

¹⁸ כתב הסמ"ע דלא מיבעיא כשטוען שהוא בנה כל הכותל, דודאי אינו נאמן משום דחזקה ששניהם בנאוהו, אלא אפילו טוען שלאחר שבנו שתיים קנה מחבירו חלקו (ומסתבר דה"ה כשאומר שלאחר שנפל קנה חלקו באבנים), אינו נאמן, ולדעה ראשונה אפילו אין האבנים ניכרים, שיש לו מינו דאי בעי אמר שאין האבנים מכותל המשותף, אינו נאמן, משום דהוי כמינו במקום אנן סהדי שהמחיצה עדיין של שניהם, ודיעה שניה שהביא המחבר בשם יש מי שאומר סובר דדוקא כשהאבנים ניכרים שהם מזה הכותל (וכתב הש"ך (סק"ט) דאירי שרואים האבנים תחת ידו, ודלא כהב"ח עיין שם, ובסק"ח כתב הש"ך שאם שהו האבנים ברשותו זמן הרבה יותר מהרגילות, נאמן בטענת לקוח, דבכה"ג שותפין קפדי, ועי' מ"ש בפרק ז' שאין לו מינו, אבל כשאין האבנים ניכרים ויש לו מינו נאמן. והש"ך כתב שאם טוען קניתי ממנו הכותל, ודאי נאמן במינו, אלא שנחלקו כשטוען אני בניתי כל הכותל, ועי' במ"ז. ובנה"מ (סק"ד) כתב שאם טוען שמכר לו האבנים לאחר שנפל הכותל, ודאי נאמן, אלא שנחלקו כשטוען שמכר לו הכותל והמקום בעוד שהיה קיים, ובזה אינו נאמן, עיין שם, ועי' בקצה"ח (שם), ועי' אבן האזל (פ"ב מה' שכנים) ובחזו"א (ב"ב סימן א סק"ז).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דין גינה כדין חצר¹⁹, ולפיכך שנים שהיו שותפין בגינה ובאין לחלוק, אם יש בו דין חלוקה²⁰, מחייבין אותו לגדור ביניהם אפילו במקום סתמא שאין שם מנהג ידוע, שסתם גינה מקום שנהגו לגדור, אבל אם נהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו²¹.

ה. אבל בבקעה מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו אלא אם רצה כונס לתוך שלו ובונה

ודוקא גינה²² אבל בקעה סתמא אין מחייבין אותו אלא א"כ יש מנהג ידוע לגדור.

ואם כבר היה להם כותל ונפל, הוא מחלוקת הפוסקים אם צריך לחזור ולבנות²³. אם יש לאחד שדה אחד גדולה ולהשני קטנה, ונתרצו לעשות כותל ביניהן, יש להסתפק אם חייב ליתן החצי דוקא או לפי ערך²⁴.

ו. ועושה חזית מבחוץ לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים שלו אם עשו מדעת שניהם ... חזית מכאן ומכאן לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם

¹⁹ שו"ע ונו"כ קנח א

²⁰ בסמ"ע כתב שדינה לגמרי כחצר אך מדכתב המור אם יש בה דין חלוקה, משמע דאם אין בה דין חלוקה ונתרצו לחלוק יכול לומר לא נתרציתי אלא על מנת שתבנה משלך ע"ש. והיינו משום דבחצר דיש בו היזק ראייה טפי דאפילו אם המנהג שלא לגדור לא אזלינן בתריה, משי"ה נמו לא מצי אמר לא נתרציתי כו' כיון דיש בה היזק ראייה כל כך אמרינן דמסתמא נתרצה נמי לבנות בשותפות, אבל בגינה דאין בו היזק ראייה כל כך מצי אמר לא נתרציתי אלא על מנת שתגדור משלך. והא דתנן כמתניתין (ב"ב ב, א) וכן בגינה, קאי אגויל ונזית, ולא מיירי דומיא דרישא דמיירי באין בו דין חלוקה, אלא גינה מיירי בדין חלוקה. ומהאי טעמא נראה הא דסתם בשו"ע וכתב באין לחלוק דמשמע דמיירי ביש בו דין חלוקה. קצוה"ח א

²¹ סמ"ע שם ב

²² שו"ע ונו"כ שם דדוקא בגינה שעומדים שם זרעים כל השנה איכא ביה הפסד טפי, משא"כ בבקעה. סמ"ע שם ג מהרמב"ן

²³ עיין נתיחה"מ שם ג

²⁴ עיין משנה למלך [פ"ב משכנים הט"ז] שנסתפק, ומעם הספק נראה לי, כיון דבבקעה הטעם משום עינא בישא, א"כ בעל הגדולה ניזק יותר. נתיחה"מ שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

רצה אחד²⁵ מהם²⁶ לגדור בבקעה במקום שאין מנהג, כונס לתוך שלו ובונה משלו ועושה חזית לסימן שהוא בנאו. כלומר יטיח בראש הכותל מבחוץ לצד חבירו אמה על אמה, ואם נהגו בסימן אחר יעשה כמנהג רק כדי להודיע שהכותל שלו, לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים שלו. ואם עשו מדעת שניהם בונים הכותל באמצע ועושים חזית מכאן ומכאן, לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם.

וכן בחצר וגינה²⁷ אם רוצה האחד לבנות הכותל על מקום והוצאות שלו לבד²⁸, וחושש שאם יפול הכותל יתבע השני חלק בכותל ובמקום, יעשה עמו שטר, או שיעשה סימן המקובל שכותל זה בנה הוא לבדו.

ז. מחיצת הכרם שנפרצה אומר לו גדור חזרה ונפרצה אומר לו גדור

כבר התבאר במסכת ב"ק דף ק: מחיצת שבין הכרם והתבואה או הירקות שנפרצה ביותר מי' אמות או בפרוץ מרובה באופן שנאסר²⁹ בית דין אומרים לו גדור, וקובעים לו זמן לגדור³⁰, גדרה ונפרצה פעם שניה, אומרים לו גדור, שאין סבור שחייב לגדור כל פעם, נפרצה פעם שלישית י"א³¹ שא"צ להתרות בו וי"א³² שאפי' כמה פעמים צריך להתרות בו כל פעם ואל"כ לא קידש נתיימש ממנה ולא גדרה אפילו בשוגג כגון ששכח³³ הוא במקיים כלאים הרי זה קידש. ונאסר אם הוסיף א' ממאתים, מהפעם האחרונה שאמרו לו גדור וקבעו לו זמן. ואם ביחד³⁴ בין ב' הפעמים שנפרצה הוסיף

²⁵ שו"ע ונו"כ שם ד

²⁶ וכי תימא נייעבד מלגו, עביד חבריה מלבר ואמר דידי ודידיה הוא, וכי תימא אי הכי השתא נמי מקליף ליה חבריה ואמר דידי ודידיה הוא, קילופא מידע ידיע

²⁷ שו"ע ונו"כ קנז ז

²⁸ כגון שאין בו דין חלוקה ולא נתרצה השני לחלוק א"כ יבנה הוא כל הכותל, או באופנים שבונה בתוך שלו

²⁹ רמב"ם הלכות כלאים פרק ז הלכה יז, שו"ע ונו"כ יו"ד רצו מז

³⁰ רנמ"ה ב"ב ב' ב'

³¹ תוס' רבנו פרץ ב"ק ק' וכן הביא במאירי ב"ב דעה זו בשם י"א:

³² כ"נ ברמ"ה ריש ב"ב והתוס' בב"ק ובב"ב כתבו ע"ז צ"ע

³³ תוס' ב"ב ב' ב' וב"ק ק' ב' וכדביאר רעק"א בגליון הש"ס שם:

³⁴ דעת ר"ת מובא בתוס' בב"ק ובב"ב וכל הראשונים וכן הסכים רבנו יונתן בב"ק והמאירי בב"ב:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

א' ממאתים אין מצטרפין דקמא קמא בטיל כיון שיש הפסק וי"א³⁵ דמצטרף אבל לא נתייאש ועסוק לגדור אפי' הוסיף א' ממאתים אין אוסר³⁶.

ואפי' אם³⁷ המחיצה הי' בינו לבין חברו שלאחד הי' כרם ולאחד זרעים, על בעל הכרם לגדור ולא על בעל הזרעים³⁸. ואם לא גדרה נאסר כרמו אבל לא התבואה שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו. וי"א שאוסר כנוזר.

ואם הי' בינו לבין חברו במקום שבעל הכרם חייב לגדור לדעה³⁹ שאוסר תבואתו של חבירו, ולא גדר חייב לשלם מה שהפסיד לחברו מדינא דגרמי מיהו י"א⁴⁰ דדינא דגרמי אינו אלא חיוב מדרבנן משום קנס ואם הי' שוגג פטור.

ואם לא אמרו לו גדור לא קידש⁴¹, אפי' הוסיף א' ממאתים ואף על פי שאין בדעתו לגדרה שכסבור שעל שניהן לגדור וכיון שטעה אין זרוע ובא נאסר מאליו אלא ברוצה בקיומו ויש חולקין⁴² שגם בלא התראה נאסר אם נתייאש ולא גדר.

דף ב:

ח. וכיון דרצו בונין את הכותל בעל כרחו אלמא היזק ראייה

שמיה היזק

³⁵ דעה זו מובא ברמב"ן ורשב"א וחי' הר"ן ריש ב"ב ולא הכריעו ור"י קורקוס כתב כאן ע"ז שהיא חומרא יתירא.

³⁶ תוס'

³⁷ חזו"א סי' י"ג סק"ז שכן דעת רבנו שעל בעל הכרם לגדור ועי' בראב"ן סוף סי' נ"ג שדעתו דאפי' למ"ד אין אדם אוסר דבר שאינו שלו הכא אוסר דהוי כעלו מאליהן וצ"ל דהיינו בדניחא לי.

³⁸ ודעת רבנו יונתן בב"ק וכ"כ בשטמ"ק שם בשם רמ"ה שאם אין ענבים בגפן שאז רק בעל הכרם מוזק עליו לגדור אבל אם יש ענבים בגפן ששניהן מוזקין על שניהן לגדור

³⁹ ורבנו השמיט דין זה משום דפסק אין אדם אוסר דבר שאינו שלו וכמש"כ בחזו"א סי' י"ג סק"ז ובמרכבת המשנה

⁴⁰ עי' ש"ך חו"מ סי' שפ"ו.

⁴¹ תוס' ריש ב"ב ובב"ק ק' והובא ברמב"ן ור"ן ונמוקי ומאירי ריש ב"ב

⁴² מובא במאירי שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אמרו חז"ל היזק ראייה שמויה היזק⁴³, ואסור⁴⁴ לאדם להסתכל בחצר⁴⁵ חבירו, וכן יש להזהר מלהתעכב כנגד פתח בית חבירו או חצירו, ולראות אפילו ראייה קלה⁴⁶.

ומשום כך שותפים לאחר שחלקו החצר, כל אחד משתמש בשלו, וכופין זה את זה לעשות מחיצה ביניהם כמו שהתבאר לעיל⁴⁷. ואינם יכולים להתנות את החלוקה בבנין הכותל.

ט. אסור לאדם לעמוד בשדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקמותיה

כבר התבאר במסכת בא מציעא דף קז. שאסור להזיק חבירו ואפילו בראייה⁴⁸ אם יש בו היזק לחבירו אסור להסתכל בו⁴⁹, לפיכך אמרו חז"ל אסור⁵⁰ לאדם לעמוד על שדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקמותיה מפני

⁴³ טור ריש סימן קנז, והיזק ראייה שדנו בגמרא ופוסקים אינו היזק ראייה של עין רעה, כעין מ"ש שאסור לעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת בקמותיה, וכיוצא בזה, להלן, והיה נראה לומר שמושג היזק ראייה זה הוא שע"י ראייתו הוא מגביל את חבירו מלהשתמש בביתו וחצירו כפי ראות עיניו, וזהו ההיזק. וכן משמע בכמה אחרונים, ונראה פשוט דלא שייך תשלומין בהיזק ראייה.

⁴⁴ רמ"א קנז ז

⁴⁵ והרמ"א כתב שאסור לעמוד בחלון ולראות בחצר חבירו כדי שלא יזיקנו בראייתו, ובוה איסורא קא עביד. ובשו"ע הרב ה' נזקי ממון סעיף יא כתב, ואפי' בעסקיו ומעשיו של חבירו שאין בהם חשש היזק עין, אם עושה בביתו וברשותו אסור לראות שלא מדעתו, כי שמא אינו הפץ שידעו ממעשיו ומעסקיו. ועי' חז"א ב"ק סימן י בדין היזק ראייה לעכו"ם.

⁴⁶ עיין רמ"א שם ג ובמש"כ הסמ"ע

⁴⁷ שו"ע ונו"כ קנז א

⁴⁸ שו"ע ונו"כ שעה ה

⁴⁹ הא דכתבו הטור (סעיף ג') והמחבר היזק ראייה זה בלשונם ולא נקטו בלשונם הני היזק ראייה דסימן קנ"ד, משום דשם הראייה מצד עצמה אין עושה בהן היזק אלא שגורמת היזק, כגון שחבירו לא יעשה עסקיו בחצר מכת שבוש(ה) ממנו, או שירא שיבוא לו היזק השגת גבול או שאר ענינים כיוצא באלו, משא"כ שדה בקמותיה דהראייה מצד עצמה שולטת בה וגורמת היזק, אבל לענין איסור הנהו מכל שכן דאסור, דבוה איכא למאן דאמר (בגמרא) דלית ביה אלא מדת חסידות [עיין ברמב"ם פ"ב משכנים הט"ז ובמ"מ ובמגדול עוז שם], ועיין פרישה. סמ"ע שם ד

⁵⁰ ועיין מ"מ הלכות שכנים פרק ב הלכה מז שדעת הרמב"ם ומה שאמרו אסור לאדם שיעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת בקמתה אינו אלא מדת חסידות ולא נכריח לגדור ארבע אמות בשביל כך.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

שמפסידו⁵¹ בעין הרע⁵². אולם אין זה היוק ראייה שזוכר לעיל בחצר המשותפת ששם דין היוק ראייה מדין נזקי שכנים, והיינו שע"י ראייתו מונע חבירו מלהשתמש בשלו בדברים צנועים.

י. כותל חצר שנפל מחייבין אותו לבנות עד ד' אמות ... מד' אמות ולמעלה אין מחייבין אותו

להלן דף ה. יתבאר בעזה"ת ששיעור⁵³ גובה המחיצה בחצר השותפין במקום היוק ראייה הוא ד' אמות⁵⁴, ואין האחד יכול לכופף את חבירו להגביה יותר מד' אמות, ואפילו היה כבר כותל גבוה ונפל, ויש אומרים⁵⁵ שגם אם רוצה האחד להגביה על חשבוננו יכול השני לעכב שלא יגביה יותר מד' אמות.

יא. כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר

להלן דף ז: יתבאר בעזה"ת שצריכים⁵⁶ בני החצר המשותפת להשתתף בהוצאות שהן לצורך הרכוש המשותף כגון שער כניסה או גדר⁵⁷, אבל

⁵¹ לבוש ובאה"ג שם ל

⁵² יש לציין גם את דברי החזון איש (ח"מ עמוד רנ"ה לקוטים ב"ב סימן כא) וז"ל: 'יהבו ביה רבנן עינייהו ונח נפשיה, מסודות הבריאה כי האדם במחשבתו הוא מניע גורמים נסתרים בעולם המעשה ומחשבתו הקלה תוכל לשמש גורם להרס ולהרבן של גשמים מוצקים וכדאמר (פסחים נ ע"ב) כיון דנפיש אפחזיהו שלטא בהו עינא, ובב"מ (פד ע"א) לא מסתפי מר מעינא בישא, ושם (ע"ב) פרידה אחת יש לי ביניכם כו', ושם (קז ע"א) לא תזבין ארעא דסמיכתא למתא, ובשעה שבני אדם מתפעלים על מציאות מוצלחה, מעמידים את מציאות זו בסכנה, ומ"מ הכל בידי שמים וכל שלא נגזר עלי' בדין שמים לאבדן הדבר ניצל, אבל כשנגזר הדבר לאבד, מתגלגל הדבר לפעמים ע"י שימת עין תמוהן על הדבר וע"י זה הוא כלה

⁵³ שו"ע ונו"כ קנז י

⁵⁴ ובמקום שאין היוק ראייה א"צ אפילו ד"א, אלא כהיכר שלא יעברו מזה לזה, ולא מצאתי שיעור לזה, ואפשר ששיעורו בעשרה מפרחים כדי שיהא נתפס כגנב, כמו גבי גינה. פתחי חושן חלק ז פרק ד הערה מה

⁵⁵ שו"ע ונו"כ שם ט (א"כ מנהג המדינה לבנות גבוה יותר ולא לעכב), שיכול לומר כיון שחצי המקום שלי אני רוצה להשתמש בו, ובדיעה שניה כתב שאין חבירו מעכב עליו, ויתבאר עוד להלן שם

⁵⁶ שו"ע ונו"כ קסא א

⁵⁷ שכופין לבנות דלת ובית שער לחצר וכל הדברים שהחצר צריך להם סך גדול, או שנהגו בני המדינה לעשותם, אבל שאר הדברים, כגון ציור וכיור, אינו כופהו, עשה אחד מעצמו, אם גילה השני דעתו שהוא חפץ בו, מגלגלין עליו את הכל, ונותן חלקו בהוצאה, ור"ל שאע"פ שאינו חפץ בה כ"כ, והוי ס"ד שיתן רק כפי מה שנהנה, ע"ז קאמר מגלגלין עליו את הכל, והיינו שנותן מלא חלקו בהוצאה. וע"י דיני גניבה פרק ח.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בדברים שאינם הכרחיים אין יכולים לכופ מי שאינו רוצה בכך, ואם עשו וגילה דעתו שרוצה בזה, חייב לשלם כשאר השכנים, ואפילו מי שאינו דר עתה בחצר צריך להשתתף בהוצאות שהן לשמירת הרכוש, אבל לא לשאר דברים.

יב. אין חולקין את החצר עד שיהא בה ד' אמות לזה וד' אמות לזה

להלן דף יא. יבואר בעזרהי"ת ששותפים⁵⁸ ברכוש משותף, בין בקרקע ובין במטלטלין, בין מחמת קניה בין מחמת מתנה ובין מחמת ירושה, או שזכו בו מהפקר, אם אין בו כדי חלוקה אין האחד יכול לכופ את חברו⁵⁹ לחלוק⁶⁰, אבל אם יש בו כדי חלוקה יכול האחד לכופ את שאר השותפים לחלוק.

איזהו כדי חלוקה, כל שאילו יחלק לפי השותפים יגיע לפחות שבהם⁶¹ חלק שיש עליו שם דבר שלם, וצריך גם שיהא ראוי לתשמיש כמו שהוא⁶², כגון חצר⁶³ שיעורו ארבע על ארבע אמות מרובעות.

⁵⁸ שו"ע ונו"כ קעא א

⁵⁹ ומכל מקום יכול לכופו בגוד או אגוד.

⁶⁰ וכתב החו"א (ב"ב סוף סימן ו) שהכפיה לחלוק בדבר שיש בו דין חלוקה אינו מתקנת חכמים, אלא עיקר קנין השותפות כשאין חלקיהם מסוימים ולכל אחד יש בכלול דכל מה דשפיר ליה טפי ליהנות מן השותפות קנוי לו, ובכלל זה הזכות לחלוק, וא"צ דעת שותפו להקנות לו, אלא ב"ד מחלקין על ברחו וחבירו קונה על ברחו,

⁶¹ כן הוא בשו"ע ונו"כ שם ג, והוא מדברי הרמב"ם (בפ"א מה' שכנים), ופירש הסמ"ע דהיינו שהם כמה שותפים ולאחד מהם יש פחות מהשאר, אף על פי שלשאר השותפים ישאר כדי חלוקה, אם לאחד ישאר פחות מכדי חלוקה יכול זה לעכב מלחלוק, ועי' ש"ך (סימן קטו ס"ק כב) שלכאורה סובר הרמב"ן שאף אם ישאר לאחד פחות משיעור חלוקה יכול זה שיש לו כשיעור לחלוק, והש"ך שם תמה עליו, עיין שם.

⁶² שו"ע ונו"כ שם ה שלא יצטרך לעבור על חלק חברו

⁶³ שדה כדי זריעת ט' קבין, גנה כדי זריעת חצי קב, פרדס כדי זריעת ג' קבין, ודוקא בא"י, אבל בבבל אין חולקין את השדה עד שיהא בה כדי לשכור פועל לעבודת יום אחד, עיין שם, ולענין כדי חלוקה בבית הביא המרדכי (בפ' המוכר פירות) ב' דיעות אי סגי בדע"ד או בעיני ו' על ו', עיין שם (והביאו בד"מ סימן קעא סק"ב ובהנה בסמ"ע סק"ט), ומיד אחר זה הביא הד"מ מדברי המרדכי שם דהדר הוי כדי חלוקה אפילו אין לכל אחד ד"א שאינו עשוי אלא להצניע שם חפצים כמו תיבה בעלמא, ומדברי המרדכי שם נראה דהדר דהכא היינו כעין מחסן שלנו, שאינו עשוי לדירה, ועי' במרדכי שם באריכות, וצ"ע אם שייך לחלוק בית אחד לשנים, אפילו יש שם שיעור, שאין דרך לדור בהדר אחד שני אנשים, והוי כמפחיתו, ועי' ברמ"א (סעיף יד) לענין דין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

יג. הא יש בה כדי לזה וכדי לזה חולקין ... במסיפס בעלמא

וכשחלקו אף על⁶⁴ פי שאין בו דין חלוקה, כופה כל אחד מהם את חברו להבדיל בין חלקו לחלק חברו, כדי שלא יזיקו זה את זה בראיה.

ובמקום שאין היזק ראייה, למרות שאין כופין לעשות מחיצה, מ"מ יכולין לכופה זה את זה לעשות גבול ניכר שלא יבואו להשתמש אחד בגבול חברו בטעות⁶⁵.

יד. החלונות בין מלמעלה בין מלמטה ובין מכנגדן ד' אמות

... כדי שלא יציץ ויראה ... מכנגדן כדי שלא יאפיל

להלן דף כב. יתבאר בעזה"ת שאין פותחין פתח⁶⁶ כנגד פתח חברו או חלון כנגד חלון חברו, אפילו כששניהם מתרצים⁶⁷, אלא ירחיק משהו לצדדים.

טו. גג הסמוך לחצר חברו עושין לו מעקה גבוה ד' אמות

חלוקה בבית, ופשוט שלפי מושגים של זמננו השיעורים הם שונים, וגם מה שנתנו שיעור לכדי עבודת פועל ליום אחד אפשר שבזמננו אין דרך לשכור פועל ליום אחד, וצ"ע איך לקבוע השיעור.

⁶⁴ שו"ע ונו"כ קעא ב

⁶⁵ סמ"ע שם ה

⁶⁶ שו"ע ונו"כ קנד ג

⁶⁷ ובשו"ע הרב ה' נזקי ממון סעיף יב כתב כן בשם יש אוסרים, שאין זו מדת צניעות שיראה זה תשמישו של זה כל היום, וכמ"ש חז"ל גבי בלעם ראה שאין פתחי אהליהם מכוונים זה כנגד זה, אמר ראויים הללו שתשרה עליה שכינה. ועכ"פ לא ידעתי למה נהגו בזמננו להקל בשכונות ושכונים לפתוח גם פתח כנגד פתח. ונראה שלא אמרו פתח כנגד פתח אלא כשמכוונים ממש, אבל כשיש הפרש קצת בריחוק או בגובה, שוב אין דינו אלא כחלון, ועוד נראה שפתח מרפסת אין דינו כפתח לענין זה, ומה שנהגו לעשות פתח כנגד פתח בחדר מדרגות, לכאורה תמוה, ואפשר שבזמננו בדרך כלל יש פרודור לפני הפתח, ושם אין תשמישים צנועים, ושוב אין דינו כפתח כנגד פתח, ועי' משכנות ישראל סי' לד. פתחי הושן חלק ו פרק יד הערה ד. וכתב בכסף הקדשים שלא אסרו פתח כנגד פתח אלא בפתחי בתים שיש בהם תשמישים צנועים קבועים, אבל פתח חצר או פתח רפת אפשר שמותר בין לאוסרים מטעם איסור ובין מטעם קפידא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

להלן דף ו: יבואר בעוה"ת שנגג⁶⁸ אפילו משופע⁶⁹ הסמוך לחצר חבירו, בעל הגג מזיק בראיה לבעל החצר ואין בעל החצר מזיק לבעל הגג⁷⁰, ולכן מוטל על בעל הגג לעשות כל המחיצה בגובה ארבע אמות, אלא שבעל החצר משתתף בהוצאות המחיצה עד גובה עשרה מפתחים⁷¹.

⁶⁸ שו"ע ונו"כ קס א

⁶⁹ שאין עליו תשמיש קבוע כמבואר בשו"ע ונו"כ שם כד

⁷⁰ הב"י מפרש בדעת הרמב"ם דאירי בגג שאינו עשוי לדירה, אבל בגג העשוי לדירה הרי הוא כחצר ושניהם מזיקים זה לזה, אבל הסמ"ע כתב שאף נג העשוי לדירה אין תשמישו קבוע כל כך כבחצר. ולעולם בעל הגג הוא המזיק. ובקצה"ח וחידושי רעק"א הסכימו לדעת הב"י, עיין שם.

⁷¹ לענין גובה ד' אמות מדין היזק ראייה בעל הגג הוא המזיק, אבל לענין גובה עשרה שבלא היזק ראייה צריכים לעשות משום נתפס כגנב, בעל החצר משתתף בחצי ההוצאות. וכתבו בקצה"ח סק"ב ונה"מ סק"א שרק בהוצאות משתתף בעל החצר, אבל במקום הכותל אין בעל החצר משתתף, עיין שם בטעמם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

